Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONY
přednesené dne 20. července 2017 [1]

Věc C-393/16

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne
proti
Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH & Co.OHG, zastoupené **Aldi Süd Dienstleistungs-GmbH,** dříve **Aldi Einkauf GmbH & Co.OHG Süd,**
za účasti **Galana NV**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo)]

„Předběžná otázka – Společná organizace trhů se zemědělskými produkty – Ochrana chráněných označení původu – Pojmy ‚zneužívání pověsti označení původu', ‚zneužití, napodobení nebo použití názvů, které je evokují' a ‚nepravdivé či zavádějící údaje' – Potravina, jejíž označení odpovídá běžné praxi u relevantní veřejnosti – Způsobilost uvést dotčenou veřejnost v omyl ohledně zeměpisného původu výrobku"

1. Německý řetězec supermarketů prodává sorbet obsahující šampaňské víno, distribuovaný pod názvem „Champagner Sorbet". Je takový postup zákonný, nebo výrobce a distributor sorbetu ve skutečnosti těží z pověsti francouzského šumivého vína zvýhodněného chráněným označením původu („CHOP")?

2. Taková je ve své podstatě otázka, kterou Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) vznáší ve svém návrhu na položení předběžné otázky, neboť pak má rozhodnout, zda Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne („CIVC"), který hájí zájmy těchto CHOP, požaduje zastavení prodeje tohoto sorbetu oprávněně.

3. V nedávném stanovisku [2] jsem připomněl, že Soudní dvůr disponuje bohatou judikaturou týkající se CHOP a chráněných zeměpisných označení (CHZO). Tato věc poskytuje příležitost rozšířit ji na případy, kdy se šumivé víno (šampaňské) chráněné CHOP přidá do potraviny i na její obal.

4. Aby Soudní dvůr mohl odpovědět předkládajícímu soudu, bude muset vzít v úvahu, že „Champagner Sorbet" je podle tohoto soudu v Německu běžně používaný název pro označení typu zmrzliny obsahujícího šampaňské. Navíc se bude muset zabývat výkladem různorodých norem (týkajících se jednak CHOP a jednak označování potravin), aby bylo dosaženo rovnováhy mezi právy držitelů CHOP a právy výrobců potraviny, kteří chtějí změnit její složení na obalu.

1 – Původní jazyk: španělština.

2 – Předneseném dne 18. května 2017 ve věci EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP (C-56/16 P, EU:C:2017:394).

I. Právní rámec

5. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) odkazuje jak na nařízení (ES) č. 1234/2007 [3], tak na nařízení (EU) č. 1308/2013 [4], jímž bylo dříve zmíněné nařízení zrušeno, přestože posledně zmíněné nařízení není na toto řízení použitelné *ratione temporis*. Výklad nařízení č. 1308/2013 je podle předkládajícího soudu nezbytný, neboť podaná zdržovací žaloba může mít účinky *pro futuro*, když na skutkové okolnosti bude nařízení dopadat.

6. Přestože nezpochybňuji tento úhel pohledu na věc, zmíním pouze ustanovení nařízení (ES) č. 1234/2007, protože byla použitelná v době, kdy nastaly sporné skutečnosti, a protože dva články dopadající na tento případ (článek 118m nařízení č. 1234/2007 a článek 103 nařízení č. 1308/2013) jsou obdobná. Mám za to, že nic nebrání obdobnému použití výkladu prvního nařízení na druhé nařízení.

A. Nařízení č. 1234/2007

7. Znění článku 118m („Ochrana“) je následující:

„1. Chráněná označení původu a chráněná zeměpisná označení může použít každý hospodářský subjekt, který uvádí na trh víno, jež bylo vyrobeno v souladu s příslušnou specifikací výrobku.

2. Chráněná označení původu a chráněná zeměpisná označení a vína s těmito chráněnými názvy v souladu se specifikací výrobku jsou chráněna proti:

a) jakémukoli přímému či nepřímému obchodnímu použití chráněného názvu

i) u srovnatelného výrobku, který nevyhovuje specifikaci výrobku s chráněným názvem, nebo

ii) pokud takové použití zneužívá pověst označení původu nebo zeměpisného označení;

b) jakémukoli zneužití, napodobení nebo připomenutí, a to i tehdy, je-li uveden skutečný původ výrobku nebo služby nebo je-li chráněný název přeložen nebo doprovázen výrazy jako ‚druh‘, ‚typ‘, ‚způsob‘, ‚jak se vyrábí v‘, ‚napodobenina‘, ‚chuť‘, ‚jako‘ nebo podobnými výrazy;

c) jakémukoli jinému nepravdivému nebo zavádějícímu údaji o provenienci, původu, povaze nebo základních vlastnostech výrobku použitému na vnitřním nebo vnějším obalu, na reklamním materiálu nebo na dokladech týkajících se daného vinařského výrobku, jakož i proti použití přepravního obalu, který by mohl vyvolat mylný dojem, pokud jde o původ výrobku;

d) všem ostatním praktikám, které by mohly spotřebitele uvést v omyl, pokud jde o skutečný původ výrobku.

3. Chráněná označení původu nebo chráněná zeměpisná označení nesmějí ve Společenství zdruhovět ve smyslu čl. 118k odst. 1.

[…]“

3 – Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů) (Úř. věst. 2007, L 299, s. 1).

4 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 671).

8. Bod 97 odůvodnění nařízení (EU) č. 1308/2013, který přebírá znění bodu 32 odůvodnění z nařízení (ES) č. 479/2008[5], jímž byla přijata ustanovení o ochraně označení původu vložená do nařízení (ES) č. 1234/2007 nařízením (ES) č. 491/2009[6], zní:

„Zapsaná označení původu a zeměpisná označení by měla být chráněna proti jakémukoli použití, při kterém by se využilo pověsti, kterou mají produkty vyhovující požadavkům. Aby byla zajištěna spravedlivá hospodářská soutěž a spotřebitel nebyl uváděn v omyl, měla by se tato ochrana vztahovat rovněž na produkty a služby, na něž se toto nařízení nevztahuje, včetně produktů, které nejsou uvedeny v příloze I Smluv."

B. Směrnice 2000/13/ES[7]

9. V oblasti označování potravin byla v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení platnou normou směrnice, která figuruje v názvu tohoto oddílu[8]. Její článek 3 odst. 1 v souvislosti s projednávanou problematikou uvádí:

„1. V souladu s články 4 až 17 a s výhradou odchylek v nich obsažených se při označování potravin uvádějí pouze tyto povinné údaje:

1) název, pod nímž je výrobek prodáván;

2) seznam složek;

3) množství určitých složek nebo skupin složek podle článku 7;

[…]"

10. Článek 5 odst. 1 stanoví:

„1. Názvem, pod kterým je potravina prodávána, je název stanovený pro tuto potravinu v právních předpisech Společenství, které se na ni vztahují.

a) Neexistují-li předpisy Společenství, pak názvem, pod kterým je potravina prodávána, je název stanovený v platných právních a správních předpisech členského státu, v němž je výrobek prodáván konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování.

Pokud takový název chybí, pak názvem, pod kterým je výrobek prodáván, je název, který je vžitý v členském státě, v němž je výrobek prodáván konečnému spotřebiteli nebo zařízením společného stravování, nebo popis potraviny, popřípadě rovněž popis jejího použití, který musí být dostatečně přesný, aby kupujícímu umožnil poznat skutečnou podstatu potraviny a odlišit potravinu od jiných výrobků, se kterými by mohla být zaměněna.

5 – Nařízení Rady (ES) č. 479/2008 ze dne 29. dubna 2008 o společné organizaci trhu s vínem, o změně nařízení (ES) č. 1493/1999, (ES) č. 1782/2003, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 3/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2392/86 a (ES) č. 1493/1999 (Úř. věst. 2008, L 148, s. 1).

6 – Nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů") (Úř. věst. 2009, L 154, s. 1).

7 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES ze dne 20. března 2000 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (Úř. věst. 2000, L 109, s. 29; Zvl. vyd. 15/05, s. 75).

8 – Směrnice 2000/13 byla totiž zrušena až 13. prosince 2014 – to znamená více než dva roky poté, co nastaly skutečnosti v původním řízení – a to na základě zrušujícího ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011, o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18).

[…]“

11. Článek 6 odst. 5 zní:

„Seznam složek obsahuje všechny složky potraviny seřazené sestupně podle hmotnosti, stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny. Před tímto seznamem musí být uveden patřičný údaj obsahující slovo ‚složení‘.

[…]“

12. Článek 7 odst. 1 a 5 stanoví:

„1. Množství složky nebo skupiny složek použité při výrobě nebo přípravě potraviny musí být uvedeno v souladu s tímto článkem.

[…]

5. Údaj uvedený v odstavci 1 se uvádí buď v názvu, pod kterým je potravina prodávána, nebo bezprostředně vedle tohoto názvu, nebo v seznamu složek společně s dotyčnou složkou nebo skupinou složek.“

C. Pokyny pro označování potravin s chráněným označením původu (CHOP) a s chráněným zeměpisným označením (CHZO) používaných jako složky [9]

13. V bodě 2.1 („Doporučení pro používání zapsaného názvu“) se uvádí:

„1. Podle Komise zapsaný název (CHOP či CHZO) by mohl být oprávněně uváděn v seznamu složek dané potraviny.

2. Komise má navíc za to, že zapsaný název (jak CHOP, tak CHZO) by mohl být umístěn uvnitř či blízko obchodního označení potraviny obsahující produkty se zapsaným názvem, jakož i na označení dané potraviny, její prezentaci a reklamě na ni, jsou-li splněny následující podmínky.

   – Daná potravina by neměla obsahovat žádnou jinou ‚srovnatelnou složku‘, jinými slovy žádnou jinou složku, která by zcela či částečně nahrazovala složku nesoucí označení CHOP či CHZO. Jako jeden z příkladů pojmu ‚srovnatelná složka‘ Komise uvádí, že sýr s modrou plísní (nebo obecně: ‚modrý sýr‘) by mohl být srovnatelný se sýrem ‚Roquefort‘.

   – Tato složka by se měla rovněž používat v dostatečném množství, aby dané potravině dodala základní charakteristiky. Vzhledem k rozmanitosti možných případů však Komise nemůže navrhnout minimální procentní podíl, jenž by se jednotně používal. Například totiž přidání velmi malého množství koření s označením CHOP či CHZO může v určitém případě potravině dodat její základní charakteristiku. Na druhou stranu přidání minimálního množství masa s označením CHOP či CHZO do potraviny by jí *a priori* nemělo dodat základní charakteristiku.

   – Procentní podíl přidané složky s označením CHOP či CHZO by měl být v ideálním případě uveden uvnitř či v bezprostřední blízkosti obchodního označení dané potraviny. V opačném případě se uvede zmíněný podíl v seznamu složek, a to s přímým odkazem na danou složku.“

9 – Sdělení Komise (Úř. věst. 2010, C 341, s. 3; dále jen „Pokyny“).

II. Skutkový stav a předběžné otázky

14. Koncem roku 2012 Aldi Süd, společnost distribuující potraviny a další spotřební zboží do supermarketů, uvedla do prodeje výrobek vyrobený společností Galana NV [10] označený „Champagner Sorbet“, který obsahuje jako složku 12 % šampaňského vína. Obrázek na obalu byl následující:

15. CIVC podal k Landgericht München (zemský soud v Mnichově, Německo) žalobu, aby se Aldi Süd zdržela užívání CHOP „Champagne“ na svém mraženém výrobku, neboť to považoval za porušení práv z tohoto CHOP.

16. Návrhovému žádání, které se opíralo o článek 118m nařízení (ES) č. 1234/2007, bylo v prvním stupni vyhověno, ale v odvolacím řízení jej Oberlandesgericht München (Vrchní zemský soud v Mnichově, Německo) zamítl.

17. CIVC napadl uvedený rozsudek opravným prostředkem k předkládajícímu soudu. Tento soud se přiklání k uznání toho, že užití CHOP „Champagne“ na mraženém výrobku spadá do rozsahu působnosti čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007, tedy že označení šampaňské víno se užívá za obchodními účely k označení dezertu, který nevyhovuje specifikaci vín chráněných pod CHOP „Champagne“.

18. Kromě toho upozorňuje, že pověst CHOP „Champagne“ může mít ve výrazu „Champagner Sorbet“ zvýhodňující vliv. Klade si nicméně otázku, zda jde o zneužívání CHOP ve smyslu čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007, neboť tento výraz odpovídá zvyklostem relevantní veřejnosti při označování dezertu, který obsahuje šampaňské víno v množství dostatečném k tomu, aby dané potravině dodalo základní charakteristiku. Zneužívání pověsti CHOP by tudíž mělo být vyloučeno, pokud legitimní zájem odůvodňuje – jak dovodil odvolací soud – jeho užití.

19. S přihlédnutím k tomu, že žaloba CIVC by se mohla opírat o čl. 118m odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 1234/2007, má předkládající soud pochybnost i o tom, zda užívání CHOP může představovat zneužití, napodobení nebo protiprávní připomenutí. Dodává, že užívání musí být protiprávní, a proto existence legitimního zájmu, který dané užívání odůvodňuje, vylučuje podle něj porušení práv z CHOP.

20. A konečně ve vztahu k argumentu CIVC, že Aldi Süd využívala označení „Champagner Sorbet“ zavádějícím způsobem ve smyslu čl. 118m odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1234/2007, se předkládající soud táže, zda tato norma pokrývá pouze případy, v nichž zavádějící označení vyvolává u veřejnosti mylný dojem, pokud jde o zeměpisný původ výrobku, nebo zda se vztahuje i na zavádějící označení ohledně základních vlastností tohoto výrobku.

21. Za těchto okolností pokládá Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) Soudnímu dvoru následující otázky:

„1) Musí být čl. 118m odst. 2 písm. a) bod ii) nařízení (ES) č. 1234/2007 a čl. 103 odst. 2 písm. a) bod ii) nařízení (EU) č. 1308/2013 vykládány v tom smyslu, že do oblasti jejich působnosti spadá i případ, kdy je chráněné označení původu používáno jako součást označení pro potravinu nevyhovující specifikacím výrobku, do něhož byla přidána složka, jež specifikacím výrobku vyhovuje?

10 – Galana NV vstoupila do původního řízení jako vedlejší účastnice na podporu Aldi Süd.

2) V případě kladné odpovědi na první otázku:

Musí být čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007 a čl. 103 odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (EU) č. 1308/2013 vykládány v tom smyslu, že používání chráněného označení původu jako součásti označení pro potravinu, která nevyhovuje specifikacím výrobku a do které byla přidána složka vyhovující specifikacím výrobku, představuje zneužití pověsti označení původu, pokud označení potraviny odpovídá zvyklostem relevantní veřejnosti ji takto označovat a složka byla přidána v množství dostatečném k tomu, aby dané potravině dodala základní charakteristiky?

3) Musí být čl. 118m odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 1234/2007 a čl. 103 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) č. 1308/2013 vykládány v tom smyslu, že používání chráněného označení původu za situace popsané ve druhé předběžné otázce představuje zneužití, napodobení nebo připomenutí [zneužití, napodobení nebo použití názvu, které jej evokuje]?

4) Musí být čl. 118m odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1234/2007 a čl. 103 odst. 2 písm. c) nařízení (EU) č. 1308/2013 vykládány v tom smyslu, že jsou použitelné pouze na nepravdivé nebo zavádějící údaje, které jsou způsobilé vyvolat u relevantní veřejnosti mylný dojem, pokud jde o zeměpisný původ výrobku?“

III. Řízení před Soudním dvorem

22. Předkládací usnesení bylo doručeno kanceláři Soudního dvora dne 14. července 2016.

23. Písemná vyjádření předložily CIVC, Galana NV, vlády Francie a Portugalska, jakož i Evropská komise.

24. Dne 18. května 2017 se konalo ústní jednání, kterého se zúčastnili zástupci CIVC, Galana NV, francouzské vlády a Evropské komise.

IV. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

A. K první otázce

25. Všichni účastníci řízení se shodují na tom, že první otázka zasluhuje kladnou odpověď. Podle CIVC unijní normy chrání CHOP proti veškerému obchodnímu zneužití, přímému i nepřímému, které se snaží těžit z jeho pověsti. Tato ochrana zahrnuje užívání CHOP, ať už v názvu výrobku, nebo v označení potraviny, která nevyhovuje specifikacím výrobku s chráněným názvem. S odkazem na rozsudek ve věci Bureau National Interprofesssionel du Cognac [11] tvrdí, že zde jde o přímé obchodní použití CHOP „Champagne“, když se objeví buď v původním znění, nebo v překladu, jako součást názvu „Champagner Sorbet“.

26. Francouzská vláda uvádí, že přesto, že použitelná nařízení nezmiňují výslovně užívání CHOP jako složky, vede ji jejich ochrana a soudržnost mezi normami v oblasti vinařství a zemědělských produktů a potravin k názoru, že se tato nařízení použijí i na takové užívání.

27. Portugalská vláda dodává, že „Champagner“ je v tomto případě nejvýznamnějším slovním prvkem výrobku, kdežto termín „sorbet“ je svou povahou druhové označení, takže nemá vliv na hodnocení užívání CHOP.

11 – Rozsudek ze dne 14. července 2011 (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484, bod 55).

B. Ke druhé otázce

28. CIVC prosazuje kladnou odpověď také na druhou otázku. Shodně s portugalskou vládou připomíná, že pojem „zneužívat“ odpovídá pouhému užívání či používání jakékoli věci, při kterém dochází k získání výhody z pověsti CHOP. Tak tomu podle něj je v případě sorbetu, který prostřednictvím začlenění termínu „Champagner“ do názvu využívá image kvality a prestiže tohoto šumivého vína, které je chráněno CHOP. CIVC odmítá analogické použití čl. 10 odst. 1 nařízení (ES) č. 110/2008 [12], které vymezuje svou působnost na lihoviny, jež zákonodárce nechtěl rozšířit na vína, ale nachází relevantní prvky v Pokynech Komise.

29. CIVC se stejně jako Galana NV a francouzská vláda domnívá, že je nepodstatné, že označení potraviny, která obsahuje CHOP, odpovídá běžné formě, pod jakou je známo veřejnosti. Připustit opak by znamenalo riziko, že na CHOP by měla nárok i generická označení, což je v protikladu k tomu, čemu se snaží jejich ochrana vyhnout.

30. CIVC se přimlouvá za to, aby bylo posouzeno, zda množství šampaňského vína obsaženého v sorbetu stačí k tomu, aby mu tím dodalo jeho základní charakteristiky. V tomto případě tomu tak není, neboť základní charakteristiky šampaňského vína (bublinky, jemné a přetrvávající, stejně jako jeho chuť, osvěžující, ovocná a lehce kyselá) se v sorbetu nenacházejí. Ani poměr šampaňského vína (12 %) použitého při výrobě potraviny neodůvodňuje užití CHOP.

31. Galana NV považuje uplatnění čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007 za irelevantní, neboť název sorbetu odráží realitu, je jasný a neuvádí veřejnost v omyl. Množství šampaňského přidaného jako složka je dostatečné k tomu, aby dodalo sorbetu základní charakteristiky. Potravina navíc vyhovuje Pokynům, které podle jejího názoru potvrzují její tvrzení.

32. Podle francouzské vlády užití CHOP jako součásti označení potraviny není v zásadě zakázáno, a samo o sobě tak není zneužitím jeho pověsti. S Komisí se shoduje v tom, že pojem „zneužívat“ implikuje v souladu s judikaturou Soudního dvora užívání, které vede subjekt k tomu, aby neoprávněným způsobem těžil z pověsti zeměpisného označení původu [13].

33. Vnitrostátnímu soudu pak přísluší vyhodnotit, zda jsou splněny podmínky Pokynů, a případně posoudit další hodnotící kritéria, jako například přiměřenost užívání CHOP, které hospodářský subjekt provádí prostřednictvím obrázků a odkazů, jakož i typografie, která se objevuje na obalu nebo v reklamě na tento výrobek.

34. Podle portugalské vlády „Champagner Sorbet“ neoprávněně těží z prestiže CHOP „Champagne“. CHOP se musí chránit proti všem formám užívání a musí se bránit těžení z jeho prestiže; zvláště je nutno vyhnout se zhoršení nebo rozmělnění jeho rozlišovací způsobilosti.

35. Komise navrhuje zápornou odpověď na druhou otázku. Přimlouvá se za to, aby se výklad učinil v souladu s nařízením (EU) č. 1151/2012 [14] (které odkazuje na Pokyny) a nařízení (EU) č. 1169/2011 a (ES) č. 110/2008, zejména s jeho čl. 10 odst. 1, pokud jde o zmínku o lihoviny v názvu potraviny. Uvádí, že užívání CHOP „Champagne“ splňuje v tomto případě tyto podmínky a je v souladu s čl. 9 odst. 1 písm. a) a b) stejně jako s čl. 17 odst. 1, článkem 18 a článkem 22 nařízení (EU) č. 1169/2011.

12 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 (Úř. věst. 2008, L 39, s. 16).

13 – Rozsudek ze dne 14. července 2011, Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484), bod 46; a rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35), bod 45.

14 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. 2012, L 343, s. 1).

C. Ke třetí otázce

36. CIVC navrhuje dát kladnou odpověď také na tuto otázku. Podle jeho názoru, v zásadě stejného, jaký má portugalská vláda, „Champagner Sorbet“ připomíná CHOP „Champagne“ ve smyslu čl. 118m odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 1234/2007, i když tento výraz odpovídá zvyklostem veřejnosti a složka byla přidána v množství dostatečném k tomu, aby dané potravině dodala základní charakteristiky. Pojem „připomenutí“ zahrnuje podle něj případ, kdy označení potraviny zahrnuje CHOP, což vede spotřebitele k tomu, že si daný výrobek spojí se složkou jím chráněnou.

37. Galana NV a francouzská vláda nesouhlasí s tím, že by užívání CHOP „Champagne“ v tomto případě představovalo zneužití, napodobení nebo připomenutí. Tyto pojmy v sobě zahrnují kopírování výrobku nebo pojmů vycházejících z CHOP anebo zmínku o něm, aniž je vyhověno specifikaci výrobku, zatímco v projednávané věci se jedná o přímé užívání CHOP.

38. Podle Komise „Champagner Sorbet“ popisuje úmyslně a přímo složení výrobku, což vylučuje jakékoli připomenutí, napodobení nebo jinou formu přisvojení CHOP. Rovněž se nejedná o uvedení spotřebitele v omyl ohledně původu sorbetu, neboť se zde jasně informuje, že obsahuje významné množství šampaňského vína, které pochází z tohoto francouzského regionu.

D. Ke čtvrté otázce

39. Podle CIVC by tato otázka měla být zodpovězena záporně. Podle jeho názoru, a také podle názoru francouzské vlády, se čl. 118m odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1234/2007 vztahuje na nepravdivé údaje jak ohledně původu výrobku, tak ohledně jeho základních vlastností.

40. Galana NV, stejně jako Komise vylučuje uplatnění čl. 118m odst. 2 písm. c) nařízení (ES) č. 1234/2007, neboť ten se vztahuje pouze na vinařské výrobky. Podpůrně uvádí, že se domnívá, že jeho působnost lze vztáhnout i na nepravdivé nebo zavádějící údaje, které jsou způsobilé vyvolat u cílové veřejnosti omyl ohledně zeměpisného původu výrobku.

41. Portugalská vláda je toho názoru, že nepravdivé nebo zavádějící údaje mohou u veřejnosti vyvolat mylný dojem ohledně zeměpisného původu výrobku, a domnívá se, že názvy, v nichž se takové údaje objevují, by neměly být povoleny.

V. Právní posouzení

A. K první otázce

42. Předkládající soud žádá, aby se jako předběžná otázka objasnil rozsah působnosti čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007. Konkrétně ho zajímá, zda se toto ustanovení vztahuje na takové situace, jako je situace v původním řízení, kdy je CHOP „Champagne“ *součástí* názvu sorbetu, který obsahuje určité množství tohoto šumivého vína.

43. Všichni zúčastnění v řízení o předběžné otázce se s předkládajícím soudem ztotožňují v tom, že na první otázku by měla být dána kladná odpověď. Pochybnosti předestřené v předkládacím usnesení vyvstaly na pozadí teze zastávané určitou částí německé doktríny, podle níž je tento institut použitelný pouze na užívání CHOP za použití *stejných* výrazů. Naproti tomu užívání *obdobných* výrazů podřazuje pod písmeno b) čl. 118m odst. 2 nařízení (ES) č. 1234/2007.

44. Myslím, že tuto tezi [15] z různých důvodů nelze přijmout. Zaprvé, jak podotýká francouzská vláda, tento článek definuje rozsah působnosti velmi široce, v souladu s tím, jakou ochranu chce CHOP poskytnout. Takový výklad by z ní například vyloučil překlad CHOP, což by protiřečilo zákazu veškerého přímého i nepřímého užití.

45. Zadruhé, jak zdůrazňuje Komise, v rozsudku ve věci Bureau National Interprofessionel du Cognac [16] již Soudní dvůr rozhodl, že použití zeměpisného označení nebo výrazu odpovídajícího tomuto označení a jeho překladu k identifikaci některých výrobků (v daném případě lihovin), které nevyhovují příslušným specifikacím, v ochranné známce představuje *přímé* obchodní použití tohoto zeměpisného označení.

46. A konečně zatřetí písmeno a) čl. 118m odst. 2 nařízení (ES) č. 1234/2007 stanoví podmínky (přímého a nepřímého) použití a výrobků (srovnatelných a odlišných) [17], jimž je nutno odepřít ochranu poskytovanou CHOP. Vůči srovnatelným výrobkům je třeba namítat CHOP, pokud se odchýlí od specifikace výrobku, kdežto u nesrovnatelných výrobků je nutno prověřit, zda nezneužívají pověst CHOP. Naproti tomu ustanovení písmena b) a pravděpodobně také ustanovení obou následujících písmen poukazují na určitá nezákonná jednání, proti nimž se v souladu se závazky vyplývajícími z mezinárodních úmluv, jejichž stranami jsou členské státy i Unie, mohou držitelé CHOP bránit [18]. U těchto jednání se presumuje úmysl těžit z této pověsti.

47. Mám tedy za to, že čl. 118m odst. 2 písm. a) bod ii) nařízení (ES) č. 1234/2007 je použitelný, což znamená, že odpověď na první otázku je kladná.

B. Ke druhé otázce

48. Předkládající soud se táže, zda je používání CHOP jako součásti označení pro potravinu, která nevyhovuje specifikacím výrobku a do které byla přidána složka (v tomto případě šampaňské víno), která daným specifikacím vyhovuje, podřaditelné pod zákaz obsažený v čl. 118m odst. 2 písm. a) bodě ii) nařízení (ES) č. 1234/2007, jestliže:

– označení potraviny odpovídá zvyklostem relevantní veřejnosti; a

– množství přidané složky je dostatečné k tomu, aby dané potravině dodala základní charakteristiku.

49. Odvolací soud dovodil, že distributor měl *legitimní zájem* k užití CHOP „Champagne“, a to právě z těchto dvou důvodů: a) v německém jazyce a v jeho kulinářské literatuře je „Champagner Sorbet“ běžný výraz pro označení mraženého dezertu, jehož výroba vyžaduje francouzské šumivé víno, a b) výrobek společnosti Galana NV obsahuje 12 % šampaňského vína, což je množství dostatečné k tomu, aby dodalo sorbetu základní charakteristiku tohoto šumivého vína (konkrétně jeho chuť).

15 – Jestli jí dobře rozumím, prosazuje takový výklad čl. 118m odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1234/2007, při jehož platnosti by se písmeno a) použilo na taková užití, která CHOP užívají ve stejné podobě, jak jsou zapsaná, zatímco písmeno b) by se vztahovalo na užití označení či názvů obdobných, které jsou ve větší, či menší míře variacemi zapsaného CHOP. Viz bod 29 předkládacího usnesení.

16 – Rozsudek ze dne 14. července 2011 (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484), bod 55. Navzdory tomu, že zmíněný rozsudek byl vydán v souvislosti s nařízením (ES) č. 110/2008, o jeho analogické m použití v projednávané věci není s ohledem na podobnost článku 16 tohoto nařízení a článku 118m nařízení (ES) č. 1234/2007 – a to z hlediska jak jejich znění, tak jejich účelu – pochyb.

17 – Le Goffic, C., *La protection des indications géographiques*, vyd. LITEC, Paříž, 2010, s. 137.

18 – Srov. čl. 118m odst. 2 písm. b), c) a d) nařízení (ES) č. 1234/2007 s článkem 3 Lisabonské dohody o ochraně označení původu a o jejich mezinárodním zápisu (změněné dne 28. září 1979) a s čl. 22 odst. 2 písm. b) Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. dubna 1994 (Úř. věst. 1994, L 336, s. 214; Zvl. vyd. 11/21, s. 305), která je přílohou 1C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) (Úř. věst. 1994, L 336, s. 3; Zvl. vyd. 11/21, s. 82), jenž odkazuje na článek 10 *bis* Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění po změně v roce 1967 ve Stockholmu.

50. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) podle všeho nesdílí názor odvolacího soudu, který podle něj uznal skutečnosti popsané v předchozím bodě pod písmeny a) a b), aniž učinil potřebné hodnocení skutkového stavu. Předkládající soud nicméně podotýká, že takový *legitimní zájem* může být dovozen z unijních předpisů týkajících se označování [19], které by měly být vykládány ve spojení s přepisy o jakosti zemědělských produktů a potravin [20].

51. V důsledku toho je pro podání odpovědi na druhou předběžnou otázku nutno analyzovat dva instituty související jak s ochranou CHOP, tak s označováním potravin.

1. Ke zneužívání pověsti CHOP

52. Předkládající soud má za do, že za podmínky uznání existence přímého obchodního použití (odpověď na první otázku) by použití CHOP „Champagne“ naplňovalo předpoklady čl. 118m odst. 2 písm. a) bodu ii) nařízení (ES) č. 1234/2007 (to znamená, že by zneužívalo pověst CHOP), kdyby žalovaná neměla legitimní zájem postupovat způsobem, který zvolila.

53. Od rozsudku ve věci „Sekt-Weinbrand“ [21] Soudní dvůr upřesnil funkci CHOP: informovat a ujistit, že označený výrobek má skutečně kvality a vlastnosti dané zeměpisnou lokalitou svého původu. Již od sedmdesátých let se vyžaduje dvojí vazba, prostorová a kvalitativní, kterou později převzala právní úprava v oblasti zemědělských produktů a potravin [22] i právní úprava v odvětví vinařství [23].

54. Účelem nařízení (ES) č. 1234/2007 je v souvislosti s CHOP pro vína zaručit spotřebiteli, a z jiné perspektivy také držitelům příslušných označení, že výrobky, které jsou jimi chráněny, mají vysokou jakost vycházející z jejich zeměpisného původu [24].

55. Včlení-li se *celé* CHOP do názvu potraviny s úmyslem uvést ji na trh, vede takové včlenění z logiky věci ke zneužití prestiže a pověsti chráněné jakosti. Takové jednání by tudíž mělo být v zásadě považováno za protiprávní.

56. Je nicméně možné se shodnout, že v obchodě se zpracovaným zbožím může použít CHOP jako součást názvu svého výrobku ten, kdo prokáže legitimní zájem. Předkládající soud formuluje otázku, která vyvstala v souvislosti s přímým obchodním použitím, právě na základě dichotomie „použití, které zneužívá pověst CHOP – legitimní zájem“ takovým způsobem, že chybí-li legitimní zájem, bude se jednat o zneužití pověsti.

57. Legitimní zájem může vyplývat jak z vlastnictví staršího práva (například jiného druhu duševního vlastnictví), tak z plnění právní povinnosti. I bez ohledu na tyto dva případy a mimo *přímé* obchodní podmínky se shoduji s francouzskou vládou v tom, že musí existovat oblasti, ve kterých bude použití CHOP třetími subjekty legitimní [25], to znamená situace, v nichž bude možno použití CHOP pojmout jako jistý druh *ius usus inocui*.

19 – Zejména článků 5 a 7 směrnice 2000/13 platné v době rozhodné z hlediska skutkového stavu (viz body 9 a násl. tohoto stanoviska), aniž je tím dotčen význam čl. 9 odst. 1 písm. a) a čl. 17 nařízení (EU) č. 1169/2011 z hlediska výkladu. Posledně zmíněným nařízením byla od 13. prosince 2014 zrušena směrnice 2000/13, která tak *ratione temporis* není použitelná na projednávaný případ.

20 – Konkrétně čl. 13 odst. 1 písm. a) a b) nařízení (EU) č. 1151/2012, jehož bod 32 odůvodnění odkazuje na Pokyny.

21 – Rozsudek ze dne 20. února 1975, Komise v. Německo (12/74, EU:C:1975:23).

22 – Viz vysvětlení k původu CHOP ve stanovisku generálního advokáta D. Ruiz Jarabo Colomera ve věci Dánsko v. Komise (C-465/02 a C-466/02, EU:C:2005:636), bod 5 a násl.

23 – Například, body 27 a 32 odůvodnění nařízení (ES) č. 479/2008, citovaného v poznámce 5. Přestože tento předpis je již zrušen, znění těchto bodů odůvodnění se nachází s drobnými obměnami v odůvodnění nařízení č. 1308/2013.

24 – V tomto ohledu odkazuji na bod 63 mého stanoviska ve věci EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP (C-56/16 P, EU:C:2017:394).

25 – Mám na mysli jídelní lístek v restauraci, na němž mezi dezerty figuruje sorbet se šampaňským, nebo publikace s receptem k jeho přípravě. V posuzované věci uvedl právní zástupce společnosti Galana NV jako příklad reklamu na sklenice na šampaňské, které obsahují tento výraz.

58. U jiných typů duševního vlastnictví totiž Soudní dvůr uznal určité oblasti, v nichž použití ochranných známek a chráněných děl třetími subjekty není porušením práv jejich majitelů. Například v právu ochranných známek povolil popisná použití za účelem šíření vlastností výrobku nabízeného v prodeji potenciálnímu klientovi, který zná výrobky, jež nesou ochrannou známku [26]. Stejně tak připustil použití, v nichž spotřebitel nevnímá označení jako znamení toho, že výrobky, jejichž součástí je, pocházejí od podniku, který je držitelem této ochranné známky [27].

59. V oblasti autorských práv a práv s ním souvisejících byla v souvislosti s čl. 5 odst. 1 a 5 směrnice 2001/29/ES [28] uznána oprávněnost kopií děl chráněných autorským právem ve vyrovnávací paměti (*cache*) a na obrazovce [29]; oprávněnost krátce trvajících úkonů rozmnožování, které umožňují správné fungování satelitního dekodéru a televizní obrazovce, potažmo příjem vysílání obsahujícího chráněná díla [30], a zpracování shrnutí článků v tisku, přestože k němu nositelé autorských práv k těmto článkům neudělili svolení [31].

60. Tento přístup je navíc v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora, podle níž těžení z pověsti zeměpisného označení musí být prováděno „neoprávněně“ [32], Tyto rozsudky byly sice vydány v souvislosti s článkem 16 nařízení (ES) č. 110/2008 (o zeměpisných označeních lihovin), avšak podobnost s čl. 118m odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1234/2007 odůvodňuje použití takového výkladu i na oblast vinařství [33]. Existuje-li tedy legitimní zájem, použití CHOP nelze kvalifikovat jako *neoprávněné*.

61. Vrátíme-li se k posuzovanému případu, a s ohledem na to, že Galana NV nedoložila žádné starší právo, je namístě zkoumat, zda použití CHOP „Champagne“ v názvu sorbetu, který tato společnost vyrábí, vyplývá z plnění nějaké zákonné povinnost či je možné kvalifikovat je jako použití, které nezpůsobuje újmu.

2. K legitimnímu zájmu pro použití CHOP

62. Jak jsem již vysvětlil, předkládající soud se ptá na relevanci dvou konkrétních prvků, na nichž by mohl být založen každý z obou legitimních zájmů, a sice že a) název výrobku odpovídá zvyklostem relevantní veřejnosti a že b) sorbet obsahuje množství šampaňského dostatečné k tomu, aby mu dodalo základní charakteristiku.

63. Je proto namístě zabývat se oběma prvky odděleně, aniž by to podle mého názoru znamenalo, že to jsou jediné relevantní prvky pro objasnění toho, zda došlo ke zneužití pověsti CHOP.

26 – Rozsudek ze dne 14. května 2002, Hölterhoff (C-2/00, EU:C:2002:287), bod 16. Týkal se obchodního vyjednávání, v němž M. Hölterhoff nabídl jednomu klientovi prodej polodrahokamů a ozdobných kamenů, jejichž opracování neslo označení „Spirit Sun“ a „Context Cut“, ochranné známky zapsané na jméno konkurenta.

27 – Rozsudek ze dne 25. ledna 2007, Adam Opel (C-48/05, EU:C.2007:55), bod 24 a stanovisko generálního advokáta D. Ruiz Jarabo Colomera v této věci (EU:C:2006:154), bod 35 a násl. Týkal se použití loga značky Opel ochranné známky na maskách zmenšených modelů vozidel prodávaných společností AUTEC, která neměla vazbu na Opel.

28 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci některých aspektů autorských a souvisejících práv v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

29 – Rozsudek ze dne 5. června 2014, Public Relations Consultants Association (C-360/13, EU:C:2014:1195), body 26 a 27.

30 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631), body 170 až 172.

31 – Usnesení ze dne 17. ledna 2012, Infopaq International (C-302/10, EU:C:2012:16), body 44 a 45.

32 – Rozsudky ze dne 14. července 2011, Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484), bod 46; a ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35), bod 45.

33 – V tomto smyslu bod 32 odůvodnění nařízení (ES) č. 479/2008, kterým byl do jeho článku 45 převzat text článku 118m analyzovaného v tomto stanovisku, začíná tím, že „[z]apsaná označení původu […] by měla být chráněna proti jakémukoli použití, při kterém by se *zneužilo* pověsti, kterou mají výrobky vyhovující požadavkům“ (zvýraznění provedeno autorem tohoto stanoviska).

a) *Název výrobku, který obsahuje CHOP a zvyklosti veřejnosti*

64. Všichni účastníci řízení s výjimkou Komise se shodují v tom, že zvyklosti německého spotřebitele neospravedlňují to, aby CHOP „Champagne“ bylo použito na prodejní úpravě sorbetu. V opačném případě by se z tohoto CHOP stalo druhové označení, které by bylo volně k použití kterémukoli hospodářskému subjektu.

65. Jsem téhož názoru, neboť jedním z hlavních cílů ochrany CHOP pro vína je zabránit tomu, aby se z nich stala druhová označení [34]. Masové používání CHOP na cizích výrobcích by mohlo vytvořit u veřejnosti dojem, že charakteristické názvy CHOP se mohou rozšířit na výrobky vyrobené mimo oblast, k níž se váže CHOP. Podpořilo by se tak zacházení s CHOP jako s pouhým druhovým označením, navíc za situace, kdy je tento fenomén omezen na určitou konkrétní zemi. Nelze zapomínat na to, že ochrana CHOP má být stejná ve všech členských státech, a neměla by být roztříštěná podle zvyklostí spotřebitelů v některém z nich [35].

66. Z legislativního hlediska požívají zapsaná CHOP vín trvalé ochrany ve smyslu čl. 118m odst. 3 nařízení (ES) č. 1234/2007, i když je nutné ji zrušit. Jejich ochrana by byla ohrožena také ve třetích státech [36], pokud by se vlastní názvy CHOP staly cestou zdruhovění ve skutečnosti veřejným majetkem, neboť názvy, které zdruhověly, nelze zapsat [37]. Předcházet takovým použitím označení, v jejichž důsledku by tato označení zobecněla, se tak spíše než v pouhé úsilí producentů vín chráněných CHOP mění v naléhavou potřebu.

67. Skutečnost, že výraz „Champagner Sorbet“ je běžné označení dezertu v jednom nebo několika členských státech, tedy nestačí k tomu, aby byl distributorovi přiznán *legitimní zájem*, který by jej opravňoval použít na prodejní úpravě takové potraviny název CHOP „Champagne“.

b) *Dodání základní charakteristiky složky s CHOP použitím dostatečného množství této složky*

68. Shoduji se s Komisí v tom, že v tomto případě je třeba vykládat obecnou unijní právní úpravu týkající se označování potravin (zachycenou především ve směrnici č. 2000/13 a v předpisu, který jí zrušil, a sice v nařízení č. 1169/2011), neboť sorbet – který samozřejmě je potravinou – není chráněn žádným CHOP [38].

69. V souladu se směrnicí 2000/13 musí označování potravin obsahovat „název, pod nímž je výrobek prodáván, seznam složek a množství určitých složek […]“ [39]. „Názvem, pod kterým je potravina prodávána“ [40], se rozumí název stanovený pro tuto potravinu v unijních právních předpisech, a v případě, že jich není, pak v ustanoveních vnitrostátních předpisů. Pokud takový název chybí, uplatní se „název, který je vžitý v členském státě, v němž je výrobek prodáván konečnému spotřebiteli“.

34 – Odkazuji na body 87 až 89 mého stanoviska ve věci EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP (C-56/16 P, EU:C:2017:394).

35 – Na jednání bylo zmíněno, jak se musely změnit zvyklosti zavedené v některých členských státech, kde se doposud jako druhová užívala označení, která se po přijetí unijních norem stala vinařskými CHOP (případ šampaňského je vzorový). Je tomu tak stejně i s mimounijní ochranou evropských CHOP, která se realizuje prostřednictvím bilaterálních a multilaterálních mezinárodních smluv.

36 – Článek 12 Ženevského aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních (přijatý dne 20. května 2015) sice také zajišťuje trvalou ochranu, avšak tato úmluva dosud nevstoupila v platnost.

37 – To stanoví čl. 118k odst. 1 nařízení č. 1234/2007, který byl později převzat do čl. 101 odst. 1 nařízení č. 1308/2013.

38 – Naproti tomu označování vinařských výrobků je předmětem úpravy obsažené v nařízení č. 1308/2013, v článcích 117 až 123, a zeměpisná označení lihovin v nařízení č. 110/2008. Obě jsou ve vztahu k obecným normám, které se týkají potravin, normami *lex specialis*.

39 – Článek 3 odst. 1 body 1, 2 a 3. Těmto ustanovením odpovídají v nařízení č. 1169/2011, které vstoupilo v platnost dne 13. prosince 2014, ustanovení čl. 9 odst. 1 písm. a), b) a d).

40 – Článek 5 odst. 1 písm. a) směrnice 2000/13, odpovídající článku 17 nařízení č. 1169/2011.

70. Na první pohled se zdá, že „Champagner Sorbet“ je v souladu s předpisy o označování, což by poskytovalo společnosti Galana NV legitimní zájem k tomu, aby takto označila potravinu, kterou vyrábí. Nicméně CHOP v souladu s čl. 13 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1151/2012 jsou chráněna také tehdy, když jsou používány jako přísada. Je tedy třeba zjistit, jaký je rozsah této ochrany.

71. V souladu s čl. 6 odst. 5 směrnice 2000/13 [41] je výrobce povinen na označení výrobku uvést seznam všech jeho složek. Když se složka objeví v „názvu, pod nímž je [potravina] prodáván[a]“ (jak je tomu v posuzovaném případě), je třeba podle čl. 7 odst. 4 této směrnice uvést její procentní množství [42].

72. Ani směrnice 2000/13, ani nařízení č. 1169/2011 nehovoří přímo o složkách chráněných CHOP. Komise s cílem napravit tuto situaci a přispět k jejímu vyjasnění publikovala v roce 2010 Pokyny (na něž odkazuje bod 32 odůvodnění nařízení č. 1151/2012). Navzdory tomu, že tyto pokyny nejsou závazné [43], musí být vzaty v úvahu, neboť odrážejí stanovisko tohoto orgánu.

73. Podle Pokynů může být charakteristický název CHOP umístěn – vedle již zmíněného seznamu složek – „uvnitř či blízko obchodního označení potraviny obsahující produkty se zapsaným názvem, jakož i na označení dané potraviny, její prezentaci a reklamě na ni“, pokud jsou splněny podmínky, které jsem reprodukoval výše v bodě 13 tohoto stanoviska.

74. Přísluší vnitrostátním soudům, které mohou lépe posoudit skutkový stav sporu a právně jej kvalifikovat, aby se rozhodly o naplnění těchto tří podmínek v projednávaném případě. Omezím se proto na několik úvah, které jim mohou při tom pomoci.

75. První podmínka (že neexistují žádné další „srovnatelné složky“ chráněné nějakým CHOP) se posoudí jednoduše a je dostatečně objektivní. Nic nenasvědčuje tomu, že by „Champagner Sorbet“ obsahoval další přísady podobné šumivému vínu chráněnému CHOP, které by ho mohly nahradit.

76. Druhá podmínka (aby daná složka byla použita v množství dostatečném k tomu, aby dané potravině dodala základní charakteristiky) je složitější. Přestože CIVC tvrdí opak, nejedná se o to, najít v potravině základní charakteristiky chráněné složky, nýbrž o to, aby tato potravina měla základní charakteristiku spojenou s CHOP [44].

41 – Odpovídá nynějšímu čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1169/2011. Jak stanoví článek 118 nařízení č. 1308/2013, směrnice 2000/13 je ohledně této otázky použitelná i na oblast vinařství.

42 – Normotvůrce svěřil výrobci potraviny rozhodnutí o výběru umístění, kde se bude nacházet procentuální množství složky: a) v názvu, pod nímž je výrobek prodáván; b) bezprostředně vedle tohoto názvu; nebo c) v seznamu složek. V projednávaném případě je tento seznam na spodní straně obalu.

43 – Uvádí se v nich, že jejich použití je dobrovolné a že je „nelze chápat jako právně závazný výklad právních předpisů Evropské unie týkajících se CHOP a CHZO nebo ‚směrnice o označování‘ “.

44 – Komise v Pokynech zcela racionálně nenavrhla procentní podíl, jenž by se jednotně používal. Naznačuje nicméně pravidlo, že větší množství složky s CHOP zvyšuje pravděpodobnost dodání základní charakteristiky.

77. Toto pravidlo ovšem není ani dostatečně nepochybné. Kvantitativní faktor nebude vždy ten nejdůležitější k tomu, aby potravině propůjčil základní charakteristiku [45]. Takovou charakteristikou je v souvislosti s potravinami obvykle vůně a chuť, kterou jim složka chráněná CHOP předá, ale mohou existovat jiné rozhodující faktory [46]. Opět přísluší vnitrostátnímu soudu, aby na základě provedených důkazů [47] a svého vlastního posouzení skutkového stavu vyjasnil, zda přidané šampaňské víno dodává sorbetu základní charakteristiku v tom smyslu, jak jsem právě popsal.

78. Třetí podmínka je pro výklad nejproblematičtější. Především je sporné, zda je v souladu s čl. 7 odst. 5 směrnice 2000/13 [48]. V každém případě ji její formulace, ve které je použit výraz „v ideálním případě“, zbavuje právní síly, a dokonce i orientační hodnoty. Uvedení procentního množství složky v potravině se tudíž ukazuje jako faktor, jehož relevance musí být hodnocena podle samotné směrnice 2000/13.

79. Opakuji, že s těmito východisky jsou to vnitrostátní soudy, které musí vyřešit, zda složka s CHOP, která je přidána do potraviny, předá této potravině svou základní charakteristiku takovým způsobem, že by měla být uváděna při jejím označování.

c) Existence dalších prvků, které mohou přispívat ke zneužívání pověsti CHOP

80. Odpověď předkládajícímu soudu by byla neúplná, pokud by se omezila na pouhou existenci legitimního zájmu distributora, odvozeného z dodržování Pokynů, který jej opravňuje použít při označování jeho potravin složky chráněné CHOP.

81. Tyto tři podmínky, stanovené v uvedených Pokynech, jsou totiž nerozlučně spjaty s některými instituty (dobré víry a absence omylu na straně spotřebitele) zmíněnými dříve v týchž Pokynech, konkrétně v bodě 1.1 v souvislosti s popisem souvislostí.

82. Při hodnocení, zda bylo CHOP zneužito (zda bylo protiprávně těženo z jeho pověsti), je určitě nutné vycházet z přítomnosti dostatečného množství složky chráněné tímto CHOP, které dodá potravině základní charakteristiku. Tato okolnost ovšem nelegitimizuje použití CHOP v sorbetu, jenž je předmětem sporu, existují-li další faktory (zejména v souvislosti s tím, jak vypadá označování), které ukazují na úmysl těžit z prestiže CHOP a přivlastnit si jeho pověst.

83. V tomto případě může spotřebitel, kterému jsou balení „Champagner Sorbet“ nabízena, spatřit v popředí natištěné etikety vyobrazení korkové zátky s drátkem, kterým se zátka upevňuje k láhvi, částečně naplněné sklenice a nápoje, o němž se lze domnívat, že jde o šampaňské víno. V pozadí, i když dobře rozpoznatelně, se nachází láhev francouzského šumivého vína.

45 – Například existují výrobky chráněné CHOP, jako určité druhy lanýžů, které jsou po přidání v malém množství do potraviny ihned rozpoznatelné čichem a zanechávají nesmazatelnou chuťovou stopu na patře.

46 – Uvedení složky při označování potraviny v „názvu, pod nímž je výrobek prodáván“ nebo vedle něj je tedy možné, pokud má výrobek vůni nebo chuť složky chráněné CHOP. Není nicméně namístě zdůrazňovat další faktory, jako je struktura nebo barva, neboť ty nejsou podle mého názoru v oblasti potravinářství tak rozhodující, jako dva dříve zmíněné.

47 – V těchto typech sporů mohou být užitečné znalecké posudky, které by předložili znalci v oboru gastronomie, v nichž by byly vysvětleny kvality sorbetu se šampaňským, nebo zprávy podepřené průzkumy mezi spotřebiteli, aby bylo potvrzeno, že samotný sorbet má chuť tohoto šumivého vína. Způsoby, jakými se v tomto ohledu v praxi postupuje v jednotlivých členských státech, se velmi různí: viz, právě ve vztahu k šampaňskému vínu, rozsudek ze dne 15. března 2013 Cour d'appel de Paris (Odvolací soud v Paříži, Francie) ve věci SAS Euralis Gastronomie v. CIVC, potvrzený Cour de cassation (Kasační soud, Francie) dne 25. listopadu 2013.

48 – Tento článek nabízí výrobci, který přidává složku s CHOP, tři možnosti, jak v procentech označit množství dané složky v potravině (viz bod 12 tohoto stanoviska). Pokyny ovšem poskytují podle všeho možnost změnit toto procento v případech, kdy složka není zmíněna uvnitř či v bezprostřední blízkosti obchodního označení (tak si alespoň vykládám dovětek „[v] opačném případě“). Výrobce je vázán směrnicí 2000/13, nikoli Pokyny, takže se musí pohybovat v mezích možností nabízených touto směrnicí.

84. Nedomnívám se, že by bylo možné při hodnocení, zda výrobce nebo distributor potraviny zneužívá pověst složky chráněné CHOP „Champagne“, přehlížet důležitost, kterou tyto prvky vykazují [49]. Vnitrostátní soud může a musí vzít tyto faktory v úvahu, až bude posuzovat zneužívání CHOP.

85. Účelem nařízení č. 1308/2013 a směrnice 2000/13 [50] je zabránit tomu, aby byl spotřebitel uveden v omyl, přičemž Soudní dvůr upřesnil, že seznam složek na obalu sám o sobě nestačí k tomu, aby vyloučil, že označení a použité způsoby tohoto označení uvedou kupujícího v omyl [51].

86. Soudní dvůr již ve skutečnosti dovodil, že účely posouzení, zda může určité označení uvést kupujícího v omyl, se vnitrostátní soud musí opírat především o předpokládané očekávání v souvislosti s tímto označením u tohoto spotřebitele, pokud jde o původ, provenienci a vlastnost spojovanou s dotčenou potravinou, přičemž podstatné je neuvést spotřebitele v omyl a neuvést jej v mylné domnění, že dotčený výrobek má odlišný původ, provenienci nebo vlastnost, než jak je tomu doopravdy [52].

87. Příslušný soud musí zvážit, zda je použití takových grafických prvků na etiketě „Champagner Sorbet“ odůvodněno jen jako ukázka snahy navodit nepřiměřené spojení s šumivým vínem s CHOP. Jinými slovy, zda skrytým záměrem prodejní úpravy není ve skutečnosti spojit danou potravinu s pověstí šumivého vína z oblasti Champagne, jehož kvalita má předčit samotný sorbet.

C. Ke třetí otázce

88. Odpověď na třetí a čtvrtou otázku by snad mohla být po zodpovězení druhé otázky nadbytečná, kdyby Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) dospěl k závěru, že došlo ke zneužití CHOP „Champagne“. Já v každém případě obě tyto otázky posoudím.

89. Podstatou třetí položené otázky je, zda použití typického názvu CHOP je za takových okolností, jaké nastaly v projednávané věci, zneužitím, napodobením nebo připomenutím samotného CHOP.

90. V písmenu b) čl. 118m odst. 2 nařízení č. 1234/2007 je vyjmenována řada jednání odlišných mírou své nekalosti v obchodním prostředí, která představuje slábnoucí intenzitu použití CHOP od zneužití přes napodobení k připomenutí, resp. k použití názvů, které je evokují.

91. Uvádí, že *zneužitím* je použití celého názvu CHOP na podobné výrobky. Mám za to, že k tomu v tomto případě nedošlo, neboť sorbet se prodává zmražený, což v případě vína není myslitelné [53]. Také si nemyslím, že by šlo o *napodobení* v pravém smyslu slova, neboť označení „Champagner Sorbet“ obsahuje celé CHOP.

92. Složitější je rozhodnout, zda zde lze hovořit o *připomenutí*, přičemž při řešení tohoto problému bude třeba zohlednit judikaturu Soudního dvora, která u tohoto třetího typu nekalého jednání nastavila určité právní obrysy [54].

49 – Účastníci řízení na jednání připustili, že v původním řízení se soud neomezil na použití CHOP v názvu sorbetu.

50 – Článek 2 odst. 1 písm. a) bod i).

51 – Rozsudek ze dne 4. června 2015, Teekanne (C-195/14, EU:C:2015:361, bod 38).

52 – Tamtéž, bod 36 a citovaná judikatura.

53 – K jinému závěru by se snad dalo dospět, kdyby výrobek nesl jiný název, který by ve spotřebiteli vyvolával dojem, že jde o zmražené šampaňské, způsobilé být konzumováno v podobě sorbetu.

54 – Ve svém stanovisku ve věci EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP (C-56/16 P, EU:C:2017:394), bod 94 a násl., jsem se rovněž věnoval pojmu „připomenutí“, uplatněnému v dané věci na použití CHOP „Porto/Port“ v ochranné známce EU „Port Charlotte“.

93. Podle této judikatury se pojem „připomenutí“ vztahuje na situaci, kdy výraz použitý k označení výrobku zahrnuje *část* CHOP takovým způsobem, že – setká-li se spotřebitel s názvem výrobku – v mysli se mu vybaví obraz výrobku, jehož označení je chráněno [55].

94. Zmínka o *částečném* použití CHOP je v popisu skutkového stavu každé z věcí, v nichž byly vydány jednotlivé rozsudky a v nichž bylo napodobení CHOP důsledkem ne zcela úplného překrývání názvů s kolidujícími názvy či ochrannými známkami výrobků („Gorgonzola/Cambozola“ [56], „Parmigiano Reggiano/Parmesan“ [57] a „Verlados/Calvados“ [58]).

95. Soudní dvůr totiž v souvislosti s nařízením č. 110/2008 při posuzování věci týkající se blíže určené ochranné známky obsahující prvek „Cognac“ v plném znění považoval tento prvek za „napodobení“ spíše než „zneužití“, přestože se týkal lihovin, které nevyhovovaly specifikacím CHOP [59].

96. Zásady dovozené pro CHOP lihovin lze obdobně použít i na připomenutí podle čl. 118m odst. 2 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 [60]. V bodech 92 a 97 odůvodnění nařízení č. 1308/2013 je vysvětleno, jak cílem ochrany CHOP není jen předcházet klamavým praktikám a podporovat transparentnost trhu a poctivou hospodářskou soutěž, nýbrž také dosáhnout vyšší úrovně ochrany spotřebitelů.

97. Ve stejném smyslu je třeba vzít v úvahu i judikatorní kritéria, která pro účely určení, zda se jedná o připomenutí, poukazují na vnímání průměrného, běžně informovaného a přiměřeně pozorného a obezřetného evropského spotřebitele coby projev zásady proporcionality [61].

98. Opět to bude předkládající soud (nebo případně nalézací soudy), kdo na základě této judikatury rozhodne, zda se v dané věci jedná o připomenutí CHOP „Champagne“ [62]. Při odůvodňování svého rozhodnutí bude moci přihlédnout nejen k názvu sorbetu, ale i k ostatním prvkům, s nimiž je tento výrobek v obchodním styku nabízen a které jsem zmínil výše.

99. Aniž chci zasahovat do pravomocí předkládajícího soudu a s výhradou, že pouze on je s to plně posoudit sporné skutečnosti, se nicméně domnívám, že přítomnost grafických prvků na obalu výrobku přispívá k posílení názoru, že se jedná o připomenutí CHOP „Champagne“. Jejich použitím – spolu s použitím názvu „Champagner Sorbet“ – výrobce i distributor usilují o to, aby se spotřebiteli v mysli vybavila jakost a prestiž spojená s tímto CHOP, jež chtějí rozšířit na daný sorbet.

D. Ke čtvrté otázce

100. Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) se táže, zda se čl. 118m odst. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 použije pouze na nepravdivé nebo zavádějící údaje, které jsou způsobilé vyvolat u relevantní veřejnosti mylný dojem, pokud jde o zeměpisný původ výrobku.

55 – Rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35), bod 21 a citovaná judikatura, v souvislosti s čl. 16 písm. b) nařízení (ES) č. 110/2008.

56 – Rozsudek ze dne 4. března 1999, Consorcio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, bod 25).

57 – Rozsudek ze dne 26. února 2008, Komise v. Německo (C-132/05, EU:C:2008:117, bod 44).

58 – Rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35).

59 – Rozsudek ze dne 14. července 2011, Bureau National Interprofessionnel du Cognac (C-4/10 a C-27/10, EU:C:2011:484, bod 58).

60 – Tamtéž, body 22 až 27.

61 – Rozsudek ze dne 21. ledna 2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, body 26 až 28).

62 – V bodě 31 rozsudku Viiniverla Soudní dvůr připomněl, že je na předkládajícím soudu, aby „posoudil, zda název ‚Verlados‘ pro destilát z cidru představuje ‚připomenutí‘ chráněného zeměpisného označení ‚Calvados‘ ve smyslu čl. 16 písm. b) nařízení č. 110/2008“.

101. Aby bylo lépe rozumět otázce, je zapotřebí podívat se na bod 62 a následující předkládacího usnesení. Z nich se dá vyvodit, že pochybnost vyvolává argument CIVC, podle něhož by měl být zákaz takových označení obecný a neměl by se týkat pouze vyvolání mylného dojmu u veřejnosti ohledně zeměpisného původu výrobku.

102. Předkládající soud se podle všeho přiklání k restriktivnějšímu výkladu tohoto ustanovení, to znamená k jeho omezení na případy, kdy jsou použitím CHOP veřejnosti předkládány zavádějící nebo matoucí informace ohledně zeměpisného původu výrobku.

103. Domnívám se nicméně, že ochrana, kterou měl zákonodárce v úmyslu poskytnout CHOP, je široká a vztahuje se nejen na matoucí informace ohledně původu výrobků, ale jejím cílem je také předcházet riziku zdruhovění rozmělněním CHOP jeho masovým používáním.

104. V článku 118m odst. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 je uvedena stupnice nekalého jednání, o níž jsem se již zmiňoval. Jestliže jeho písmeno a) se týká výhradně jednání představujícího zneužití pověsti CHOP a b) zneužití, napodobení a připomenutí, pak písmeno c) rozšiřuje rozsah oblasti ochrany tak, že do ní zahrnuje „údaj“ (to znamená informaci, která se poskytuje spotřebiteli) umístěný na obalu nebo přebalu nebo v reklamě na výrobek, který – přestože jednoznačně nepřipomíná CHOP – je nepravdivý nebo zavádějící ohledně spojení daného výrobku s tímto CHOP.

105. Mám za to, že podstata tohoto písmene c) zůstane zachována, když obchodní sdělení o potravině *spojené* s CHOP, které spotřebitel přímo vnímá, je způsobilé přesvědčit tohoto spotřebitele o tom, že tento výrobek požívá stejné ochrany a má stejnou kvalitu jako CHOP, když ve skutečnosti tomu tak není. Nepravdivý nebo zavádějící údaj se samozřejmě může týkat původu výrobku, ale také jeho základních vlastností (například chuti).

106. Závěrem lze konstatovat, že ochrana, kterou poskytuje ustanovení citované ve čtvrté otázce, není omezena na případy, v nichž je spotřebitel uveden v omyl ohledně zeměpisného původu určitého výrobku.

VI. Závěry

107. Ve světle výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) takto:

„1) Článek 118m odst. 2 písm. a) bod ii) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, je použitelné, je-li CHOP ‚Champagne‘ za takových okolností, jaké nastaly ve sporu v původním řízení, použito pro označení potraviny prodávané pod názvem ‚Champagner Sorbet‘.

2) Článek 118m odst. 2 písm. a) bod ii) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 musí být vykládán v tom smyslu, že při posuzování, zda potravina ‚Champagner Sorbet‘, která obsahuje 12 % šampaňského vína, zneužívá pověst CHOP ‚Champagne‘, musí předkládající soud posoudit, zda existuje zde legitimní zájem odůvodňující použití tohoto CHOP na jeho prodejní úpravě.

Mezi faktory, které je třeba při posuzování, zda došlo ke zneužití, vzít v úvahu, patří to, že složka chráněná CHOP ‚Champagne‘ a přidaná do potraviny dodává této potravině základní charakteristiku, stejně jako prvky použité na obalu a při označování, které v mysli spotřebitele vyvolávají spojení tohoto výrobku s CHOP ‚Champagne‘.

3) Článek 118m odst. 2 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 musí být vykládán v tom smyslu, že při posuzování, zda výrobek ‚Champagner Sorbet' připomíná ve smyslu tohoto ustanovení CHOP ‚Champagne', musí předkládající soud ověřit, zda s ohledem na jeho název a prodejní úpravu není průměrný, běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný evropský spotřebitel veden k myšlence, že tento výrobek využívá kvality a prestiže, které jsou vlastní chráněnému označení.

4) Článek 118m odst. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 není použitelný jen na nepravdivé nebo zavádějící údaje, které jsou způsobilé vyvolat u relevantní veřejnosti mylný dojem, pokud jde o zeměpisný původ výrobku."